

YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOLAUTAKUNTA/JAOSTO

Vammaisuus, päivähoito, häirintä, syrjintäolettama

Diaarinumero: 4xx/2018

Antopäivä: xx.xx.2018

Hakijan lapsella on alaraajojen jäykkähalvaus. Lapsi oli hakemushetkellä päivähoidossa kunnallisessa päiväkodissa. Hakija oli osallistunut päiväkodissa lapsensa esiopetuksen järjestämistä koskevaan tapaamiseen, jossa hän oli saanut lastentarhanopettajan puheista sen käsityksen, etteivät kaikki kunnan varhaiskasvatuksen työntekijät halunneet työskennellä erityistä tukea ja kasvatusta tarvitsevien lasten kanssa. Hän katsoi, että hänen lapsensa oli näin ollen asetettu päivähoitopalvelussa eriarvoiseen asemaan. Hakija vaati lautakuntaa tutkimaan, oliko kunta syrjinyt hänen lastaan tämän vammaisuuden perusteella ja arvioimaan, oliko lastentarhanopettajan menettely edellä tarkoitetussa tapaamisessa yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettua häirintää.

Saadun selvityksen mukaan syy siihen, miksi kaikki kunnan varhaiskasvatuksen työntekijät eivät halunneet työskennellä erityistä tukea ja kasvatusta tarvitsevien lasten kanssa saattoi liittyä esimerkiksi työntekijöiden terveydentilaan tai heidän ammattitaitoonsa. Kyseisessä päiväkodissa henkilökunnalta edellytettiin motivoituneisuutta työskennellä erityistä tukea ja kasvatusta tarvitsevien lasten kanssa. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, ettei asiassa ollut syntynyt välitöntä syrjintää tai häirintää koskevaa syrjintäolettamaa ja hylkäsi hakemuksen.

Tausta

Hakijan lapsi oli hakemushetkellä päivähoidossa kunnallisessa päiväkodissa. Hänellä on alaraajojen jäykkähalvaus. Hakija on ollut mukana päiväkodissa järjestetyssä tapaamisessa, jossa hän on keskustellut päiväkodin johtajan, lastentarhanopettajan ja erityislastentarhanopettajan kanssa lapsensa esiopetuksen järjestämisestä seuraavana syksynä.

Hakijan vaatimukset

Hakija vaatii yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaa tutkimaan, onko kunta syrjinyt hänen lastaan varhaiskasvatuspalveluissa tämän vammaisuuden perusteella. Lisäksi hän vaatii lautakuntaa arvioimaan, oliko lastentarhanopettajan menettely päiväkodissa pidetyssä tapaamisessa häirintää.

Hakijan perustelut

Hakija on saanut päiväkodissa pidetyssä tapaamisessa lastentarhanopettajan puheista sen käsityksen, etteivät kaikki kunnan varhaiskasvatuksen työntekijät halua työskennellä erityistä tukea ja kasvatusta tarvitsevien lasten kanssa. Hän katsoo, että hänen lapsensa on näin ollen asetettu päivähoitopalvelussa eriarvoiseen asemaan ilman hyväksyttävää perustetta. Lisäksi hän katsoo, että kyseisellä toteamuksella luotiin tapaamisessa ilmapiiri, joka loukkasi erittäin syvästi häntä ja siten myös hänen lastaan.

Vastaajan vastaus

Vastaaja kiistää menettelleensä asiassa syrjivästi.

Vastaajan perustelut

Päiväkodin johtaja toteaa, että hakijan lapsen päiväkotiryhmän kaikki lapset tarvitsevat erityistä tukea ja kasvatusta ja että ryhmässä työskentelevä henkilökunta on sitoutunut vahvasti juuri kyseisten lasten hoitamiseen. Myös useilla muilla kyseisessä päiväkodissa päivähoidossa käyvillä lapsilla on erityistarpeita ja kehitysvammadiagnoosi. Johtaja toteaa, että päiväkodin koko henkilöstöltä edellytetään motivoituneisuutta työskennellä erityistä tukea ja kasvatusta vaativien lasten kanssa, eikä hän voi hyväksyä väitettä, että päiväkodissa syrjittäisiin ketään vammaisuuden perusteella. Johtajan mukaan hakijan lapsen kohtelu on aina ollut asianmukaista ja hänen erityistarpeensa huomioon ottavaa.

Päiväkodin johtaja toteaa, että monella kunnan varhaiskasvatuksen työntekijällä on tuki- ja liikuntaelinten sairauksia tai muita työrajoitteita, kuten uupumusta, eivätkä he voi siksi työskennellä vaativassa lapsiryhmässä. Kaikilla ei ole myöskään erityistä tukea ja kasvatusta vaativan lapsen hoidossa tarvittavaa ammattitaitoa. Johtaja arvioi, että lastentarhanopettaja on tarkoittanut päiväkodissa järjestetyssä tapaamisessa tällaisia seikkoja.

Hakemuksessa tarkoitettuun tapaamiseen osallistunut lastentarhanopettaja toteaa antamassaan selvityksessä, etteivät kaikki varhaiskasvatuksessa työskentelevät henkilöt ole hänen käsityksensä mukaan halukkaita tai kykeneviä työskentelemään erityistä tukea tarvitsevien lasten kanssa. Suopursun päiväkotiin on lastentarhanopettajan mukaan valittu kuitenkin vain sellaisia henkilöitä, jotka haluavat työskennellä erityistä tukea tarvitsevien lasten kanssa. Lastentarhanopettaja toteaa olevansa vakuuttunut siitä, että hakijan lapsi on otettu ryhmässään yhdenvertaisesti huomioon.

Esittelijän esitys

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta hylkää hakemuksen.

Kysymyksenasettelu

Asiassa tulee arvioitavaksi, onko vastaaja kohdellut hakijan lasta varhaiskasvatuspalvelun järjestämisessä tämän vammaisuuden perusteella syrjinnän kiellon vastaisesti ja onko päiväkodissa järjestetyssä tapaamisessa ollut kyse häirinnästä.

Perustelut

Syrjinnän kielto

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentin mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen. Pykälän 2 momentin mukaan välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi kyseisessä laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Todistustaakka

Yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaan vireillepanijan on syrjintää tai vastatoimia koskevaa asiaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltäessä esitettävä selvitystä seikoista, joihin vaatimus perustuu. Jos asiaa käsiteltäessä esitettyjen selvitysten perusteella voidaan olettaa syrjinnän tai vastatoimien kieltoa rikotun, vastapuolen on kumotakseen oletuksen osoitettava, että kieltoa ei ole rikottu.

Yhdenvertaisuuslain esitöistä käy ilmi, että pelkkä väite tai epäily syrjinnän tai vastatoimien kiellon rikkomisesta ei riitä syrjintäolettan syntymiseen. Täyttä näyttöä syrjinnästä tai vastatoimista ei kuitenkaan edellytetä, vaan riittävää on, että asiaa käsittelevälle toimivaltaiselle viranomaiselle syntyy esille tulleiden seikkojen valossa perustellusti olettaa syrjinnän tai vastatoimien kiellon vastaisesta menettelystä. Jos asiaa käsiteltäessä on esitetty riittävästi sellaista selvitystä, jonka perusteella voidaan olettaa syrjinnän tai vastatoimien kieltoa rikotun, olisi vastapuolen osoitettava, että kieltoa ei ole rikottu. Vastapuolen on siten oletuksen kumoamiseksi esimerkiksi selvitettävä, että erilainen kohtelu on perustunut laissa tarkoitetulla tavalla hyväksyttävään perusteeseen taikka että vireillepanijan esittämä vertailuaineisto ei tosiasiallisesti koske vertailukelpoisia tilanteita. (HE 19/2014 vp, s. 93)

Väitetyn syrjinnän arviointi

Välitön syrjintä

Yhdenvertaisuuslain 10 §:n mukaan syrjintä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisissa tilanteissa.

Hakija on käsittänyt päiväkodissa järjestetyssä tapaamisessa, että kaikki kunnan varhaiskasvatuksen työntekijät eivät halua työskennellä erityistä tukea ja kasvatusta tarvitsevien lasten kanssa. Päiväkodin johtajan ja lastentarhanopettajan mukaan tähän voi olla esimerkiksi erilaisia työntekijöiden terveydentilaan tai ammattitaitoon liittyviä syitä. Hakemuksessa tarkoitetussa päiväkodissa henkilökunnalta edellytetään kuitenkin motivoituneisuutta työskennellä erityistä tukea ja kasvatusta tarvitsevien lasten kanssa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, ettei asiassa saadun selvityksen perusteella ole oletettavissa, että hakijan laste olisi kohdeltu vastaajan järjestämissä varhaiskasvatuspalveluissa hänen vammaisuutensa tai muunkaan hänen henkilöönsä liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin muita kaupungin varhaiskasvatuspalveluissa olevia tai olleita lapsia. Asiassa ei näin ollen ole syntynyt yhdenvertaisuuslain 10 §:ssä tarkoitettua välitöntä syrjintää koskevaa syrjintäolettaa.

Häirintä

Yhdenvertaisuuslain 14 §:n 1 momentin mukaan henkilön ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukkaava käyttäytyminen on häirintää, jos loukkaava käyttäytyminen liittyy 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuun syyhyn ja käyttäytymisellä luodaan mainitun syyn vuoksi henkilöä halventava tai nöyryyttävä taikka häntä kohtaan uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, ettei jälkikäteen ole mahdollista selvittää hakemuksessa tarkoitetun tapaamisen tarkkaa sisältöä. Päiväkodin johtajalta ja hakemuksessa tarkoitetulta lastentarhanopettajalta asiassa saatujen selvitysten mukaan siihen, etteivät kaikki varhaiskasvatuksen työntekijät halua työskennellä erityistä tukea tai kasvatusta tarvitsevien lasten kanssa, voi olla erilaisia työntekijöiden terveydentilaan tai ammattitaitoon liittyviä syitä.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, ettei asiassa ole syntynyt perusteltua olettaa siitä, että hakemuksessa tarkoitetussa tapaamisessa olisi loukattu hakijan ihmisarvoa ja luotu häntä kohtaan halventava tai nöyryyttävä taikka häntä kohtaan uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri. Asiassa ei näin ollen ole syntynyt myöskään yhdenvertaisuuslain 14 §:ssä tarkoitettua häirintää koskevaa syrjintäolettaa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan päätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta päätti hyväksyä esittelijän esityksen.

Lainkohdat

Yhdenvertaisuuslaki (19/1325) 8 § 1 ja 2 momentti, 10 §, 14 § ja 28 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhakuohjaus liitteenä.

Asian ovat päättäneet Outi Anttila (puheenjohtaja), Merja Heikkonen, Riitta-Maija Jouttimäki, Juha Lavapuro ja Liisa Nieminen. Asian esittelijänä Hanna Kiiskinen.